

NOTITIA DIPLOMATICA

IN EPISTOLAS GELASII II.

(Philippus JAFFÉ, *Regesta pontificum Romanorum*, pag. 522.)

† In Gelasii bullis solent hæc verba addi : EGO GELASIIUS ECCLESIE CATHOLICÆ EPISCOPUS, SIGNUM MANU MEÆ : DEUS (al. DOMINUS) IN LOCO SANCTO SUO (5, 8, 10, 13, 15, 16, 17, 19, 20, 23, 26, 27, 28).

Subscripterunt : ep. Ostiensis *Lambertus* inde a d. 21 Mart. 1118.

› Portuensis *Petrus*

› Sabinensis *Crescentius*

presb. card. tit. apostolorum. : *Hugo* inde a d. 21 Mart. 1118.

› › › S. Balbinæ. *Guido*

› › › S. Laurentii in Damaso. *Deusdedit*

› › › S. Susannæ. *Petrus* inde a d. 21 Mart. 1118.

diac. card. S. Adriani. *Petrus*

› › SS. Cosmæ et Damiani. . *Petrus*

› › S. Georgii. *Rossemannus*

› › S. Mariæ (in Via Lata). . . *Romualdus*

› › S. Mariæ in Aquiro. . . . *Comes*

subdiaconus cardinalis et abbas S. Laurentii foris muros *Amicho* die 26 Sept. 1118.

Datæ bullæ sunt p. m. *Chrysogoni* S. R. E. diaconi cardinalis.

Que recte corrigitur a Baronio, substituente mentem Aprilis.

Alphonsus Ciacconius, cardinalium quotquot potuit nomina primus aggressus colligere sub suo quæque pontificatu ; incipit in hoc Gelasio, distincte enumerare eos, qui cujusque pontificis electioni interfuerunt, eo quo a decessorum aliquo creati sunt ordine ; primum episcopos, deinde presbyteros, tertio diaconos. Sed per prolepsim intelligendus est hic auctor episcopis concedere jus electionis, et eos cardinalibus adnumerare : cum neutrum illis hac ætate competeret, uti intelligitur primo ex hujus ipsius pontificis Vita, valde expresse hoc testante : deinde ex epistola Petri Portuensis episcopi ad episcopos quatuor Innocentianæ partis contra Anacleum, ubi quod circa pontificem officium sit episcoporum suffraganeorum Romanæ sedis iisdem fere, quibus hic Petrus, verbis explicat, cum ait : *Nec vestrum, sicuti nec meum, fuit eligere ; sed potius electum a fratribus* (cardinalibus scilicet) *approbare*. Atque ita in epistola quam ad sui justificationem direxerunt Lothario Romanorum regi fratres qui Romæ sunt, primum nomina sua scribunt cardinales presbyteri et diacones universim viginti quinque, deinde Petrus Senex Portuensis episcopus..... cum reliquis Romanæ Ecclesiæ suffraganeis, subdiaconi omnes, primicerius cum omni schola cantorum, Petrus basilicæ Salvatoris, quæ appellatur Constantiana, archipresbyter..... cum reliquis Romanæ Ecclesiæ archipresbyteris, et cum omni clero Romano, Anastasius abbas S. Pauli..... cum reliquis

abbatibus. Ubi videt accurate servatum cujusque ordinem, quoad electiones : nam in subscriptionibus synodalibus, et pontificiorum privilegiorum subscriptionibus, videas semper priori loco nomina episcoporum, utpote in sublimiori gradu positurorum, deinde cardinalium : et hunc ordinem etiam tenet Petrus eos recensens, qui ad hanc electionem convenerunt.

Hic vero addiderim ex *Italico itinere Mabilionis*, pag. 147, prædictos pontificis Romani suffraganeos, aut eorum saltem duos, media ætate vocatos episcopos Urbis, ut qui in sui tituli civitate vix unquam, in Romana semper residebant, tanquam episcopi (ut nunc appellantur) vicarii. Id autem eruit ille ex hac inscriptione, Romæ in ecclesia S. Mariæ de Capella, olim ad Pineam dicta, anno Dom. 1090, ind. xiii, mense Mart., die 25, dedicata est hæc ecclesia S. Mariæ quæ appellatur ad Pineam, per episcopos Urbis, id est V. (Ughello, Ubaldum) Savinensem et Joannem Tusculanens., tempore D. Urbani II papæ, in qua sunt reliquiæ, etc. Atque ita idem Mabilio notat ex chartario Farfensi, quod Dodo, episcopus sanctæ Romanæ Ecclesiæ, dedit libras quinque pro rebus post mortem, mense Octobri, temporibus Benedicti VIII, id est intra annum 1011 et 1004 eumque putat etiam fuisse Sabinnensem Ughello præteritum, qui proinde fuisse successor Rainerii anno 1005 ex Chronico Farfensi. Denique aliud diploma sibi visum ait, ubi iisdem vocantur Romani episcopi.